

Αταιρίαστος ήρωας: ο Αίαντας του Σοφοκλή και ο ήρωας στην πόλιν

Ο Αίαντας του Σοφοκλή διερευνά την γνωστή από τον μύθο αυτοκτονία του Αίαντα που ακολουθεί την άδικη κρίση των όπλων, σύμφωνα με την οποία τα όπλα του Αχιλλέα –το ύψιστο ηρωικό έπαθλο- επιδικάζονται στον Οδυσσέα και όχι, όπως ήταν αναμενόμενο, στον Αίαντα. Η αρχή της σοφοκλείας τραγωδίας παρουσιάζει στα μάτια των θεατών έναν εξοντωμένο από την τρέλα ήρωα, ο οποίος έχει σφαγιάσει ζώα στη θέση των Ατρείδων, του Οδυσσέα και των ελλήνων συμπολεμιστών του. Η ηρωική του τιμή έχει πληγεί διπλά: η αδικία πρώτα της κρίσεως και η τραγική γελοιοποίηση της εκδίκησής του στη συνέχεια. Ο ήρωας, που κατά την μαρτυρία του Ομήρου είναι όντως ο γενναιότερος ιλιαδικός ήρωας μετά τον Αχιλλέα, κατανοεί βαθιά και αμετάκλητα ότι δεν έχει θέση σε έναν κόσμο, στον οποίο η ηρωική αρετή δεν είναι άμεσα επιβραβεύσιμη, αλλά υπόκειται στους καιροσκοπικούς χειρισμούς της ομάδας των αρχηγών. Η πόλις στην ιλιαδική εκστρατεία αντιπροσωπεύεται από τον στρατό, η πολιτική εξουσία από τους Ατρείδες και τον Οδυσσέα. Ο Σοφοκλής διατυπώνει έμμεσα ότι το σύστημα των ηθικών αξιών οφείλει να μεταπλαστεί, για να υπηρετήσει την πόλιν του 5^{ου} αι., και ότι ο ομηρικός ήρωας –προϊόν και υποστηρικτής αυτού του συστήματος- συνθλίβεται. Σε μια ενδιαφέρουσα ανατροπή αυτής της κατάστασης, όμως, ο νεκρός ήρωας επανεισάγεται στην πόλιν και αποκτά την πολιτική του σημασία ως ένας από τους δέκα επώνυμους ήρωες της κλεισθένειας φυλετικής διάρθρωσης της πόλεως των Αθηνών.